



PÖYTÄKIRJA SUOMEN ORTODOKSISEN KIRKON KIRKOLLISKOKOUS Teams-kokous

Kirkolliskokouksen ensimmäinen täysistunto 23. marraskuuta 2020 klo 13.00-14.20

1. Alkurukous

Alkurukouksena laulettiin Palmusunnuntain avuksihuutostikiira ”Tänään Pyhän Hengen armo kokosi meidät yhteen”.

2. Läsnaolijoiden toteaminen ja tervehdysten lähettäminen

Puheenjohtajana toiminut arkkipiispa **Leo** avasi I täysistunnon.

Kirkolliskokouksen sihteeri Jari Rantala suoritti nimenhuudon.

Pöytäkirjaan merkittiin kirkolliskokouksen paikalla olevat jäsenet. Itseoikeutetut jäsenet: arkkipiispa **Leo**, metropoliitta **Arseni** ja metropoliitta **Elia**. Papiston edustajat: pastori **Jonas Bergenstad**, rovasti **Heikki Huttunen**, pastori **Ioannis Lampropoulos**, pastori **Teo Merras**, pastori **Marko Patronen**, pastori **Aleksander Roszczenko**, rovasti **Markku Salminen**, arkkimandriitta **Sergei**, pastori **Mikko Sidoroff**, rovasti **Mikael Sundkvist** ja rovasti **Timo Tynkkynen**. Kanttorien edustajat: **Sofia Laukkanen**, **Juhani Matsi** ja **Varvara Merras-Häyrynen**.

Maallikoiden edustajat: **Ritva Bly**, **Tuovi Haikala**, **Armas Hakkola**, **Esko Huovinen**, **Jarmo Ihalainen**, **Anna Kasdaglis**, **Dmytro Lang**, **Mari Mattila**, **Veli Matti Tikkinen**, **Risto Nordell**, **Lea Oravalahti-Pehkonen**, **Elina Palola**, **Juha Riikonen**, **Ulla Saarinen**, **Anna-Katriina Salmikangas**, **Jaana Tanhuanpää**, **Matti Tolvanen** ja **Nunna Elisabet** (Liisa Toppila).

Päätettiin lähettää tervehdys Hänen Pyhyydelleen patriarkka **Bartolomeokselle** sekä presidentti **Sauli Niinistölle** ja sisäministeri **Maria Ohisalolle**.

Päätettiin, että entisen käytännön mukaisesti kirkolliskokouksen sihteeristö huolehtii tervehdysten lähettämisestä.

3. Patriarkan tervehdys

Hänen kaikkipyhyytensä, Ekumeenisen patriarkan Bartolomeoksen tervehdys Suomen ortodoksisen kirkon papiston ja maallikkojen kokoukselle 23.–25. marraskuuta 2020

Korkeasti pyhitetty Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa **Leo**, rakastettu veljeni Pyhässä Hengessä, ja meidän vaatimattomuutemme kanssapalvelija, korkeasti pyhitetyt veljeni metropoliitat, kunnianarvoisa papisto, hurskaat luostariasukkaat, kunnioitetut seurakuntien ja yhteisöjen edustajat ja kaikki maallikoiden ja papiston kokouksen osallistujat: Jumalan, taivaallisen Isämme, Herramme Jeesuksen **Kristuksen** sekä kaikkein pyhimmän ja eläväksi tekevän Hengen armo olkoon teidän kanssanne yhdessä rakastavan patriarkaalisien siunauksemme ja rukouksemme kanssa.

Otimme vastaan suurella ilolla ja syvällä rakkaudella teidät, korkeasti pyhitetty arkkipiispa, yhdessä piispaveljienne kanssa kunnianarvoisassa ja pyhässä keskuksessa – Konstantinopolin uhrautuvaisessa Äitikirkoissa – vain kuukausi sitten kuullaksemme omakohtaisesti eräitä kriittisiä kirkko-opillisia ongelmia, jotka tällä hetkellä askarruttavat Suomen ortodoksista kirkkoa, jotta voisimme pohtia niitä yhdessä ja siirtyä ratkaisemaan niitä. Koska olimme huolestuneita Suomen kirkon hyvinvoinnista tulevaisuudessa, niin kaiken kattavan pastoraalisen vastuunsa velvoittamana Äitikirko oli aiemmin lähettänyt luoksenne kaksi edustajaansa, korkeasti pyhitetyn Viron metropoliitan **Stefanoksen** ja korkeasti pyhitetyn Australian arkkipiispan **Makarioksen**, antamaan tukensa ja ohjauksensa tässä asiassa.

Kun aloitatte nyt kuluvinä päivinä työskentelyenne tämän vuoden papiston ja maallikoiden kokouksessa, me rukoilemme, että rakastava Jumalamme valaisee ja johdattaa kaikkia päätöksiänne ja ratkaisujanne siten, että ne olisivat kirkolle hyväksi, eli toisin sanoen Jumalan kansan pelastukseksi ja Hänen nimensä kunniaksi. Kannustan ja kehotan osallistujia olemaan kadottamatta teologista näkyä kirkkoon, sillä itse Herramme ja Vapahtajamme Jeesus Kristus on uskonut tämän meille. Muistakaamme, että kirkko on olemukseltaan *armontäyteinen yhteys* Jumalan ja maailman välillä. Se on suurenmoinen lahja *Jumalan läsnäololle täällä maan päällä*. Jumalan muodostamana ja elämää antavana ruumiina – erityisesti Kristuksen ruumiina, kuten luemme pyhän apostoli **Paavalin** kirjeestä korinttilaisille (1. Kor. 12:27), Kirkko ei ainoastaan ilmennä uskovaisten ykseyttä ja *yhteyttä* (koinonia) Jumalan kanssa, vaan myös laajemmin uskovaisten keskinäistä yhteenkuuluvuutta. Tästä seuraa, että kaikki hajaannus ja mikä tahansa muutos siihen uskon ”joka kerran annettiin pyhille,” (Juud. 1:3) on täysin Kirkon luonnon vastaista.

Varhaisen kirkon isille Kirkko – Kristuksen ihmeellisen läsnäolon paikkana maan päällä, ja sen tähden Jumalaan yhteydessä olevana todellisuutena – oli yksi heidän ajattelunsa tärkeimmistä perustoista. Ja siten esimerkiksi **Irenaios Lyonilainen** (2. vuosisata) korosti: ”Missä on Henki, siellä on Kirkko. Missä

on Kirkko, siellä on Pyhä Henki.” Pyhän Hengen paikkana ja läsnäolona maailmassa Kirkon on tästä syystä pysyttävä uskollisena olemukselleen eikä antauduttava nykyaikaisiin yritysjohtamisen tapoihin, mitä tahansa ne ovatkaan, tai kuinka tehokkailta ne aluksi saattavatkin vaikuttaa. Sillä kirkkoa hallitsee Henki – ja Hänen kanssaan tietenkin myös Isä ja Poika – ja tällä tavalla Kirkko on täällä maan päällä se todellisuus, jonka kautta Jumalan on mahdollista tulla todella koetuksi.

Kun Pyhä Henki Helluntaina laskeutui, se tarkoitti Jumalan jumalallisen ehtymättömän armon lopullista vuodatusta maailmaan. Kirkko on tämän jälkeen jatkanut kautta aikain evankeliumin sanoman levittämistä täyttääkseen sen ”sovinnon viran” (2. Kor. 5:18), jonka Kristus on aloittanut eläessään maan päällä, ja jota apostolit ja heidän jälkeensä piispat apostolisen seuraannon kautta ovat jatkaneet. Kirkolle on annettu lahjaksi Pyhän Hengen yhteys (2. Kor. 13:13), jotta koko maailma, Kirkon sisältä käsin, pääsisi osalliseksi Jumalan osallistavan olemassaolon todellisuudesta. Tähän kuuluu vapaus – mikä tarkoittaa vapautta kuoleman kahleista – ja rakkaus, joka on elämää, joka ei keskity kuoleman ja turmeluksen alaiseen henkilökohtaiseen minään, vaan ’toiseen,’ eli elämään rakkauden yhteytenä.

Raamattua ja isien kirjoituksia tarkemmin tutkiessamme näemme, että piispan tehtävän kehittyminen varhaiskirkon aikana oli Pyhän Hengen lahja, nimittäin ’jumalallisesti perustettu’ ja Jumalan tahdon ilmaus Kirkolle – ei historiallisten tekijöiden ehdollistama ihmisen kehittämä rakenne. Apostolien tekojen kirjasta voimme lukea: ”Pitäkää huolta itsestänne ja koko siitä laumasta, jonka paimeniksi Pyhä Henki on teidät pannut. Hän pani teidät paimentamaan Jumalan seurakuntaa.” (Apt. 20:28) Juuri tästä syystä pyhä apostoli **Paavali** kehottaa uskovia: ”Taipukaa johtajienne tahtoon. He näet viettävät unettomia öitä teidän takianne, koska joutuvat aikanaan teistä tilille.” (Hepr. 13:17) Lisäksi, ja mikä tärkeintä, Pyhän Hengen lahjan kautta piispat *yhdessä*, nimittäin *synodaalisesti*, on kutsuttu olemaan aito ja näkyvä merkki Kirkon ykseydestä ja *yhteydestä*, sillä he ovat Kristuksen sijaisia ja esikuvia, ja siksi heitä tulee myös seurata.

Vaikka olemme korostaneet piispojen ja synodin auktoriteettia, tarkoituksemme ei ole vähätellä maallikoiden välttämätöntä roolia Kirkon elämässä. Myös heidät on vahvistettu monenlaisin *hengen lahjoin* (karismoin) Herran ykseydessä tapahtuvan yhteisen kasteen kautta ja näin ollen hekin tulevat aktiivisesti osallisiksi Kirkon tehtävästä ja kutsumuksesta (1. Kor. 12). Kirjeessään korinttilaisille pyhä apostoli Paavali kiinnittää huomiota tunnusmerkkiin, jonka perusteella voimme arvioida, ovatko *hengen lahjat* todellakin aitoja vai epäaitoja. Tähän kysymykseen vastaus löytyy siitä, missä määrin nämä hengelliset lahjat tuodaan Kirkon palvelukseen yhteisön rakentamiseksi, jotta ”ruumiissa ei synny riitaa, vaan kaikki jäsenet pitävät yhdessä huolta toisistaan.” (1. Kor. 12:25)

Tämän lisäksi samassa kirjeessä – vahvistettuaan uskovien perustavanlaatuisen samanarvoisuuden heidän yhteisen kasteensa kautta – Paavali erottelee erilaisia palvelutehtäviä, joilla jokaisella on eriaisteiset vastualueet: ”Jumalahan on asettanut seurakunnassa yhden apostoleiksi, toiset profetoiksi...” (1. Kor. 12:28) Näin voimme nähdä pyhän apostoli Paavalin korostavan, että Kirkko omaa runsaasti lahjoja, ollen samalla *jäsenetty* taikka *järjestäytynyt* yhteys Jumalaan. Tämän perusteella onkin selvää, ettei Kirkko ole demokratia, tai piispojen johtama oligarkia, saatikka monarkia, vaan se on *järjestäytynyt pneumatokratia*. Ja niin uskollisena pyhän apostoli Paavalin näkemykselle Kirkon elämällä on selkeä *taksis*, järjestys. Vain tällä tapaa kaikki asiat voidaan tehdä ”asianmukaisesti ja hyvässä järjestyksessä.” (1. Kor. 14:40) Tästä seuraa, että meidän on muistettava, että vaikka nykyaikana maallikoilla on merkittävä rooli Kirkon julistustehtävässä, he toteuttavat sitä piispojensa ohjauksessa. Samaten piispojakaan ei ole kutsuttu toimimaan koskaan yksin, vaan yhdessä synodiin osallistuvina, ilmaisemalla tällä tavalla Jumalan kansan ykseyttä ja yksimielisyyttä.

Tästä syystä me kehotamme Kirkkoa, piispoja, papistoa, luostariasukkaita ja maallikoita olemaan ottamatta käyttöön kirkon elämälle vieraita rakenteita ja lakeja, jotka poikkeavat ortodoksisesta perinteestä; pysymään uskollisina ortodoksiselle hengelliselle perinteelle; vastustamaan hallintouudistuksen houkutusia, jotka muuttavat Jumalan antamia ja Jumalaa miellyttäviä rakenteita sellaisina kuin ne on annettu apostolien ajoista lähtien; sekä keskittymään kirkkokansansa hengelliseen uudestisyntymiseen julistaakseen näin Kristuksen elävää läsnäoloa maailmassa. Me rukoilemme, että papiston ja maallikoiden kokouksen päätökset tulevat olemaan kirkollisia perustuen kunnianarvoisiin perinteisiin, Jumalan kunniaksi ja koko Hänen pyhän kansansa pelastukseksi.

Jumala siunatkoon ja ohjatkoon toimintaanne.

Ekumeenisessa patriarkaattissa 5. marraskuuta 2020.

Teidän kiivas esirukoilijanne Herran edessä,

Bartolomeos

Konstantinopolin ja Uuden Rooman arkkipiispa ja Ekumeeninen patriarkka.

4. Arkkipiispan avauspuhe

Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa Leon avauspuhe kirkolliskokouksessa 23. marraskuuta 2020

Kristuksessa rakkaat esipaimenet, hyvät kirkolliskokousedustajat: isät, sisaret ja veljet!

Toivotan teidät kaikki tervetulleiksi poikkeuksellisesti nyt etäyhteyksin järjestettävään vuosittaiseen kirkolliskokoukseen. Käsittelemme näinä päivinä muun muassa ensi vuoden talousarviota ja yhteiselle toiminnallemme yleiset suuntaviivat piirtävää tavoite- ja toimintasuunnitelmaa vuosille 2021–2025. Muut tärkeät päätökset on siirretty keväällä 16.–18.4.2021 pidettävään ylimääräiseen kirkolliskokoukseen. Vaikka asialuettelo on nyt tavallista lyhyempi, poikkeava kokoustekniikka edellyttää meiltä jopa kenties entistä enemmän vastuullisuutta ja valppautta, jotta voimme parhaalla mahdollisella tavalla sovittaa yhteen monialaista asiantuntemustamme paikalliskirkkomme päätöksenteossa.

Olemme usein kirkossa taipuvaisia ajattelemaan, että sanoman sisältö menee paremmin perille, jos vain osaamme ilmaista sen ymmärrettävämmiin ja yleistajuisemmin. Tehokas viestintä vaikuttaa. Miten kirkkomme voisi sitten viestiä itsestään näkyvästi nyky-yhteiskunnassa? Ja nimenomaan myönteisesti? Ortodoksisen uskon ydinalueilla kirkko useimmiten muistuttaa läsnäolostaan sekä kirjaimellisesti että vertauskuvallisesti seisomalla keskellä kylää tai kaupunkia. Mutta vaikka sen perusta olisikin valettu keskelle topografista betoniviidakkoa tai pensasryteikköä, on sen julkinen rooli tänä päivänä valitettavasti vähentynyt huomattavasti useissa maissa – mukaan lukien meidän omassamme.

Kirkon strategisen kehittämisen ja edunvalvonnan näkökulma tahtoo kuitenkin tehdä selväksi, että nykyajassa elävän kirkon on hankittava näkyvyyttä tai tulla nähdyksi sekä perinteisissä medioissa että sosiaalisessa mediassa. Muuten ikään kuin lakkaamme olemasta, lakkaamme elämästä ihmisten tietoisuudessa. Sosiaalisessa mediassa on paljon

hyvää ja se on yksi moderneista kommunikointivälineistä. Samalla pidän kuitenkin ikävänä ja valitettavana sitä, että siellä kommentoidaan kirkon asioita myös täydellisessä ymmärtämättömyydessä ja täydellisessä pahansuopaisuudessa. Tällainen kommentointi tuskin rakentaa kirkkoa.

Eräiden kommentoijien katsantokanta näyttäisi olevan se, että kirkon palvelut on muotoiltava ”asiakkaiden” tarpeiden ja toiveiden mukaisiksi. Heidän näkemyksiään hallitsee kuva palvelualttiista kirkosta, joka toimisi heidän subjektiivisten toiveittensa toteuttajana. Tämän kirkkonäkemyksen vaarana on, että kuva kirkon identiteetistä hämärtyy. Kirkossa ei ole asiakkaita, vaan jäseniä, eikä kirkko niinkään tarjoa palveluita, vaan tilaisuuden palvella! Kuten patriarkkamme tervehdyksessään totesi, ”Kirkko ei ole demokratia, tai piispojen johtama oligarkia, saatikka monarkia, vaan se on järjestäytynyt pneumatokratia”, eli Hengen johtama yhteisö.

Eläessämme yhteisönä yhä monimuotoisemmassa yhteiskunnassamme, missä yhä useammat ovat joko kadottaneet yhteyden kirkkoon tai heillä ei ole sitä koskaan ollutkaan, kasvaa myös ortodoksisen yhteisömme tarve olla kirkkona näkyvissä. Olla läsnä. Mutta olla näkyvissä nimenomaan omalle identiteettillemme uskollisena. Vahvuutenamme on nimenomaan traditiomme. Se on mitä suurin mahdollisuutemme kestäviä arvoja kaipaavassa ja etsivässä modernissa yhteiskunnassa löytää uusia kuulijoita ja jäseniä. Traditiostamme voimme ammentaa monille runsaasti tarjottavaa.

Samalla traditiomme on haaste. Miten sovittaa yhteen kirkon traditiosta nousevat ja toisaalta länsimaisesta yhteiskuntajärjestelmästä nousevat toimintatavat? Suomessa erityisenä kutsumuksenaamme on onnistua juuri tässä yhteensovittamisessa. Meidän ei kuitenkaan tarvitse tehdä kaikkea työtä yksin, sillä Äitikirkkomme on valmis tukemaan kehitystämme tarjoamalla rakentavia näkemyksiä siitä, miten voimme säilyttää oman erityislaatuisuutemme myös tässä ajassa.

Vaikka taidan latinaa vain nimeksi, pidän sanasta *communicare*. Se muistuttaa minua ehtoolliseen viittaavasta sanasta, mutta omana itsenään tämä sana tarkoittaa sitä, että jokin asia tehdään yhteiseksi omaisuudeksi. On siis kaksi osapuolta, jotka ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Näin joulun kynnyksellä saamme jälleen muistutuksen

siitä, että näkyvän kirkon koko olemassaolo perustuu Jumalan ja ihmisen kommunikaatioon: jumalallisen Sanan lihaksi syntymiseen. Ihmisyys tulee Jumalan ja ihmisen yhdessä jakamaksi todellisuudeksi, jotta myös jumalallisuus tulisi yhteiseksi, kuten pyhä Atanasios opetti ajanlaskumme alkuvuosisatoina Egyptin erämaassa. Samoihin aikoihin nykyisen Algerian seudulla pyhä Augustinus puolestaan painotti, että ihminen on kristitty ainoastaan osana kirkkoruumiista.

Tämän dialogisuuden on jatkettava kirkossa päivästä päivään. Mutta aidossa ja uskottavassa dialogissa pysyminen tarkoittaa eritoten sen subjektina pysymistä, ei välikappaleena olemista. Sen tulisi olla elävää kommunikaatiota Jumalan ja ihmisen välillä, ihmisen ja ihmisen välillä, kirkon ja maailman välillä. Eikä tämä ole suinkaan mikään uusi strategia, ei tulevaisuuden visio, eikä erityinen toimintamuotoakaan. Se on se kulmakivi, joka edelleen seisoo keskellä kylänraittia, lähiöiden kapakkojen vieressä tai presidenttien linnojen kupeessa ja joka jatkaa todistustaan ortodoksisesta kirkosta kristillisen uskon täyteyden paikkana. Eläminen taivaan ja maan kynnyksellä on elämää aidoimmillaan.

Hyvät kirkolliskokousedustajat! Muistakaamme, että elämme samoilla ehdoilla kuin meitä edeltävät kristityt. Heidän laillaan pyrimme suunnistamaan olemassaolossa ja valitsemaan oikean tien. Heidän valintansa ovat vaikuttaneet nykyiseen tilaamme. Nyt on puolestaan meidän vuoromme rohkeasti ja näkyvästi kulkea eteenpäin kohti uusia haasteita ja avautuvia tienhaaroja. Samalla meidän tulee tiedostaa, että tällä tiellä näkyväksi tuleminen voi tarkoittaa myös haavoitetuksi tulemisen mahdollisuutta. Mutta jos tahdomme elää kokonaisina, näkyvänä osana ortodoksisesta maailmaa, meidän on uskaltauduttava näyttämään sanoin ja teoin keitä olemme, muuten kutistamme identiteettimme ja sitä myötä kiellämme itsemme.

Näillä mietteillä julistan Suomen ortodoksisen kirkon vuoden 2020 kirkolliskokouksen avatuksi ja toivotan sen työlle Jumalan siunausta.

5. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin. (Liite 1. Esityslista kirkolliskokouksen I täysistunto 23.11.2020)

6. Asia 1. Puheenjohtajiston ja sihteeristön toteaminen sekä varapuheenjohtajien valitseminen

Kirkollishallituksen esitys

Puheenjohtajisto ja sihteeristö

Kirkolliskokouksen puheenjohtajistona on (OrtKj 174/2007 40 §):

Puheenjohtaja	arkkipiispa Leo
1. varapuheenjohtaja	metropoliitta Arseni
2. varapuheenjohtaja	metropoliitta Elia

Kirkollishallitus (OrtKj 174/2007 40 §) on nimennyt vuoden 2020 kirkolliskokouksen sihteeriksi palvelukeskuksen lakimies Jari Rantalan ja hallintosihteeri Asta Hyttisen ja yli diakoni Andreas Salmisen.

Varapuheenjohtajisto

Kirkolliskokous (OrtKj 174/2007 40 §) kutsuu varapuheenjohtajiksi yhden papiston edustajan ja yhden maallikkoedustajan.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Varapuheenjohtajiksi valittiin Anna-Katriina Salmikangas ja kirkkoherra Markku Salminen.

7. Ääntenlaskijoiden valinta

Valitaan kaksi ääntenlaskijaa kirkolliskokouksen ajaksi.

Päätös:

Ääntenlaskijoiksi valittiin Anna-Katriina Salmikangas ja kirkkoherra Markku Salminen.

8. Asia 2

a) Kirkolliskokouksen asialuettelon vahvistaminen

Kirkollishallituksen esitys vuoden 2020 kirkolliskokouksen asialuetteloksi:

Kokouksen järjestäytyminen

1. Puheenjohtajiston ja sihteeristön toteaminen sekä varapuheenjohtajien valitseminen
2. Kirkolliskokouksen asialuettelon vahvistaminen ja asioiden käsittely valiokunnissa
3. Kirkolliskokouksen menojen kattaminen, päättäminen edustajien ja avustajien palkkioista

Kirkollishallituksen esitykset

4. Kirkon keskusrahaston tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus vuodelta 2019
5. Kirkon strategia vuosille 2021–2025, strategiatyöryhmän loppuraportti
6. Keskusrahaston vuoden 2021 talousarvio sekä toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2022–2023
7. Lakityöryhmän esitykset lain ja kirkkojärjestyksen muutoksista
8. Kirkollishallitukselle saapuneet aloitteet
 - asian käsittely siirretään 16.-18.04.2021 pidettävään ylimääräiseen kirkolliskokoukseen
9. Palvelukeskuksen nykymuotoisen toiminnan arviointi, QL Partners Oy:n raportti
 - asian käsittely siirretään 16.-18.04.2021 pidettävään ylimääräiseen kirkolliskokoukseen
10. Apulaispiispan vaalin toimittaminen
 - asian käsittely siirretään 16.-18.04.2021 pidettävään ylimääräiseen kirkolliskokoukseen

Tiedoksi merkittävät asiat

11. Vuoden 2019 kirkolliskokouksen päätökset ja jatkotoimet
 - asian käsittely siirretään 16.-18.04.2021 pidettävään ylimääräiseen kirkolliskokoukseen

12. Keskusrahaston ja seurakuntien yhteiset tulos- ja taselaskelmat 2019 sekä Valamon ja Lintulan luostarin tilinpäätökset vuodelta 2019
 - asian käsittely siirretään 16.-18.04.2021 pidettävään ylimääräiseen kirkolliskokoukseen
13. Skiitta osakeyhtiön talousarvio 2021 ja suunnitelmavuodet 2022-2023
 - asian käsittely siirretään 16.-18.04.2021 pidettävään ylimääräiseen kirkolliskokoukseen

Kirkollishallitus esittää, että asiat käsitellään valiokunnissa seuraavasti:

Hallintovaliokunta: asiat -

Lakivaliokunta: asia 7

Sivistysvaliokunta: asia 5

Talousvaliokunta: asiat 4, 6

Esitys asian käsittelystä

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että asia 2 käsitellään ensimmäisessä täysistunnossa.

Asia päätetään kohdassa 11.

Päätös:

Päätettiin, että tämän asiakohdan osalta päätös tehdään lähete keskustelun jälkeen, asiakohdassa 11.

9. Asia 3. Kirkolliskokouksen menojen kattaminen, päättäminen edustajien ja avustajien palkkioista

Kirkollishallituksen esitys

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että kirkolliskokouksen menot katetaan keskusrahaston varoista ja että edustajille, sihteereille ja avustajille suoritetaan palkkiot ja korvaukset seuraavasti:

1. Matkakorvaukset, päivärahat ja mahdollinen ylityö maksetaan toimihenkilöille kirkon työehtosopimuksen mukaan.
2. Kirkolliskokous järjestetään kirkollishallituksen päätöksen mukaisesti virtuaalisesti, mikäli edustajien ja avustajien on matkustettava vaikkapa, esimerkiksi äänestystä varten, matkakorvaukset kokouspäivinä maksetaan suoraan kirkon varoista. Edustajille korvataan mahdollisia kulukorvauksia tietoliikenneyhteyksistä ja puhelinkuluista johtuen enintään 20 euroa/edustaja. Palkkiona suoritetaan kokouspäiviltä puhemiehistölle 50 euroa ja muille kokousedustajille 40 euroa. Palkkion lisäksi kokousedustajille korvataan kokouksesta aiheutuneet todelliset ansionmenetykset.
3. Valiokuntien puheenjohtajille ja sihteereille maksetaan palkkiona 100 euroa kokouspäivältä.
4. Edustajille ei makseta kokouspäiviltä erillistä päivärahaa.
5. Edustajien tulee hakea korvauksia kahden kuukauden kuluessa kirkolliskokouksen päättymisestä.

Päätös:

Esityksen mukaan.

10. Lähetekeskustelu

Asia 4: Ei puheenvuoroja.

Asia 5: Tuovi Haikala (Liite 2) ja Mikael Sundkvist.

Asia 6: Mikael Sundkvist.

Asia 7: Tuovi Haikala, Heikki Huttunen, Ioannis Lampropoulos, Lea Oravalhti-Pehkonen sekä Mikael Sundkvist.

11. Päätetään asioiden käsittelystä valiokunnissa

Päätös:

Kirkollishallituksen esityksen mukaan.

12. Päätös seuraavan täysistunnon ajankohdasta

Toinen täysistunto päätettiin pitää maanantaina 23.11.2020 klo 18.00.

13. Ilmoitusasiat

Ei ilmoitusasioita.

14. Loppurukous

Loppurukouksena laulettiin ”Totisesti on kohtuullista”.

15. Istunnon päättäminen

Puheenjohtaja päätti I täysistunnon klo 14.20.

Kirkolliskokouksen toinen täysistunto 23. marraskuuta 2020 klo 18.00-18.30

1. Alkurukous

Alkurukouksena laulettiin ”Taivaallinen kuningas”.

2. Läsnäolijoiden toteaminen

Kirkolliskokouksen sihteeri Jari Rantala toimitti nimenhuudon. Todettiin, että kaikki edustajat olivat paikalla.

3. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin. (Liite 3. Esityslista kirkolliskokouksen II täysistunto 23.11.2020)

4. I Käsittely

Lakivaliokunta

Asia 7. Lakityöryhmän esitykset lain ja kirkkojärjestyksen muutoksista

Asia pantiin pöydälle.

Talousvaliokunta

Asia 4. Kirkon keskusrahaston tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus vuodelta 2019.

Asia pantiin pöydälle.

5. Päätös seuraavan täysistunnon ajankohdasta

Kolmas täysistunto päätettiin pitää tiistaina 24.11.2020 klo 16.00.

6. Ilmoitusasiat

Ei ollut.

7. Loppurukous

Loppurukouksena laulettiin ”Totisesti on kohtuullista”.

8. Istunnon päättäminen

Puheenjohtaja päätti II täysistunnon klo 18.30.

Kirkolliskokouksen kolmas täysistunto 24. marraskuuta 2020 klo 16.00-16.25

1. Alkurukous

Alkurukouksena laulettiin ”Taivaallinen kuningas”.

2. Läsnäolijoiden toteaminen

Kirkolliskokouksen sihteeri Jari Rantala toimitti nimenhuudon. Todettiin, että kaikki edustajat olivat paikalla.

3. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin. (Liite 4. Esityslista kirkolliskokouksen III täysistunto 24.11.2020)

4. I Käsittely

Asia 5. Suomen ortodoksisen kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelma vuosille 2021 – 2025

Sivistysvaliokunnan mietintö

Päätösesitys

Sivistysvaliokunta esittää, että kirkolliskokous hyväksyy Suomen ortodoksisen kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelman seuraavassa muodossa:

Suomen ortodoksisen kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelma 2021 – 2025

”Minä olen viinipuu, te olette oksat. Se, joka pysyy minussa ja jossa minä pysyn, tuottaa paljon hedelmää. Ilman minua te ette saa aikaan mitään” (Joh. 15:5).

MISSIO:

Suomen ortodoksinen kirkko on ylösnousseen Kristuksen kirkko. Sen tehtävänä on julistaa ilosanomaa Kristuksesta, johdattaa pelastukseen ja kutsua kantamaan vastuuta koko luomakunnasta.

VISIO:

Kutsuva, kasvava ja kukoistava Kristuksen kirkko.

ARVOT:

Lähimmäisenrakkaus, avoimuus ja vastuullisuus.

Tavoitteet ja toimenpiteet, joiden avulla visio saavutetaan:

KUTSUVA KIRKKO

”Palvelkaa toisianne rakkaudessa” (Gal. 5:13).

1. Turvataan korkeatasoinen jumalanpalveluselämä kaikissa seurakunnissa.
2. Vahvistetaan piispojen ja pappien tehtävää opettajina ja hengellisinä ohjaajina ihmisten Jumala-suhteen ja Kristukseen sitoutumisen lujittamiseksi.
3. Lisätään etsivää diakoniatyötä ja laaditaan ohjelma seurakuntaan liittyvien sitouttamiseksi aktiiviseen toimintaan.
4. Lisätään luottamushenkilöiden, seurakunnan työntekijöiden ja seurakuntalaisten vuorovaikutusta yhteisten tavoitteiden kirkastamiseksi ja saavuttamiseksi.

KUKOISTAVA KIRKKO

”Olkaa toivossa iloiset, ahdistuksessa kärsivälliset, rukouksessa kestävä” (Room. 12:12).

1. Luodaan yhteiset toimintamallit kirkon koko henkilöstön hyvinvoinnin, avoimen kuulemisen ja vaikutusmahdollisuuksien sekä jatkuvan oppimisen edistämiseksi.
2. Huolehditaan kirkon kulttuuriperinnöstä ja elävästä traditiosta.
3. Toimitaan esimerkkinä ympäristönsuojelussa ja kestävä kehityksen edistämiseksi.
4. Edistetään määrätietoisesti hallinnon rakenteellista muutosta kirkon toiminnan ja talouden pitkäjänteiseksi turvaamiseksi. Edistetään kanonisen ja maallisen oikeuden yhteensovittamista.

Kutsuva ja kukoistava kirkko on kasvava kirkko, joka toimii ekumeenisesti ympäröivässä yhteiskunnassa.

”Vain tämän voin sanoa: jättäen mielestäni sen, mikä on takanapäin, ponnistelen sitä kohti, mikä on edessä” (Fil. 3:13).

Päätöksen perustelut

Sivistysvaliokunta kiittää strategian valmistelutyöryhmää sen tekemästä kattavasta työstä, joka toimi hyvänä pohjana valiokunnan jatkovalmistelulle. Sivistysvaliokunta pitää tärkeänä, että uusi strategia on mahdollisimman helppolukuinen, tiivis ja selkeä. Siksi valiokunta on päättänyt esittämään tavoite- ja toimintasuunnitelman yllä olevassa muodossa huoneentauluna. Sivistysvaliokunta toivoo sen soveltamisen olevan osa kirkon jokapäiväistä työtä. Tavoitteenamme on ollut helpottaa erityisesti kirkon johtoa ja työntekijöitä strategian käytännön toteuttamisessa ja seurannassa.

24. marraskuuta 2020

Elina Palola
Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja

Petri Gyllström
Sihteeri

Päätös:
Asia pantiin pöydälle.

5. II Käsittely

Asia 7. Lakityöryhmän esitykset lain ja kirkkojärjestyksen muutoksista

Lakivaliokunnan mietintö

11 §

Päätösesitys

Lakivaliokunta esittää, että hiippakunnat kirjoitetaan 1 momentissa aakkosjärjestyksessä, jolloin pykälä muuttuu muotoon ”Suomen ortodoksinen kirkko muodostuu Helsingin, Kuopion ja Karjalan sekä Oulun hiippakunnista. Hiippakunnat ovat kirkolliselta asemaltaan metropoliittakuntia.”

Päätöksen perustelut

Muutosesitys vastaa voimassa olevaa hiippakuntajakoa.

Päätös:

Mietinnön mukaan.

12 §

Päätösesitys

Lakivaliokunta esittää, että kirjoitetaan seurakunnat aakkosjärjestyksessä, jolloin pykälä muuttuisi muotoon:

”Helsingin hiippakuntaan kuuluvat seuraavat seurakunnat: Helsingin, Kaakkois-Suomen ja Turun ortodoksiset seurakunnat.

Kuopion ja Karjalan hiippakuntaan kuuluvat seuraavat seurakunnat: Joensuun, Jyväskylän, Kuopion, Saimaan, ja Taipaleen ortodoksiset seurakunnat. Lisäksi hiippakuntaan kuuluvat Lintulan ja Valamon luostarit.

Oulun hiippakuntaan kuuluvat seuraavat seurakunnat: Kajaanin, Lapin, Oulun ja Tampereen ortodoksiset seurakunnat.”

Päätöksen perustelut

Päätösesitys vastaa voimassa olevaa seurakuntajakoa, joka on päätetty 9.4.2019 ja 8.10.2019 sekä 25.11.2019 kirkollishallituksen kokouksissa.

Päätös:

Mietinnön mukaan.

13 §

Päätösesitys

Lakivaliokunta esittää, että pykälää ei muuteta.

Päätöksen perustelut

Yhdistymissopimukset vahvistaa kirkollishallitus osana seurakuntajaon muuttamista koskevaa päätöstä ja sopimuksia tulee noudattaa ilman, että siitä erikseen säädetään kirkkojärjestyksessä.

Päätös:

Mietinnön mukaan.

14 §

Päätösesitys

Lakivaliokunta esittää, että pykälää ei muuteta.

Päätöksen perustelut

Pykälä koskee väliotsikon mukaisesti yhteistoimintaa. Lakivaliokunta huomauttaa, että viranomainen voi aina antaa ohjeita ilman, että siitä on erikseen laissa säädetty.

Päätös:

Mietinnön mukaan.

15 §

Päätösesitys

Lakivaliokunta esittää, että pykälää ei muuteta.

Päätöksen perustelut

Kirkollishallituksen mandaatista perustaa ja lakkauttaa kappeliseurakuntia sekä kappeliseurakunnan alueen muuttamisesta säädetään ortodoksisesta kirkosta annetun lain 9 §:ssä. Lakivaliokunta huomauttaa, että kirkollishallituksen esitys on ristiriidassa ortodoksisesta kirkosta annetun lain kanssa.

Päätös:

Mietinnön mukaan.

16 §

Päätösesitys

Lakivaliokunta esittää, että pykälää ei muuteta.

Päätöksen perustelut

Kirkkojärjestyksen 16 §:ssä säädetään kappelineuvostosta ja 18 §:ssä kappeliseurakunnan ohjesäännöstä.

Päätös:

Mietinnön mukaan.

17 §

Päätösesitys

Lakivaliokunta esittää pykälää muutettavaksi siten, että ensimmäinen virke jää sekä toinen ja kolmas virke poistetaan. Näin ollen pykälässä säädettäisiin: ”Kappeliseurakuntaa varten on määrättävä yksi tai useampi seurakunnan pappi.”

Päätöksen perustelut

Toinen virke poistetaan, koska se on ohjeellinen ja kuuluu työnjohto-oikeuden piiriin. Kolmas virke poistetaan, koska papin, diakonin ja kanttorin valinnasta päättää seurakuntavaltuusto ortodoksisesta kirkosta annetun lain 63 §:n perusteella.

Päätös:

Asian osalta tehtiin vastaehdotus, joka käsiteltiin asiakohdassa viimeisenä.

18 §

Päätösesitys

Lakivaliokunta esittää, että pykälä jätetään muuttamatta.

Päätöksen perustelut

Kirkkojärjestyksen 16 §:ssä säädetään kappelineuvostosta ja 18 §:ssä kappeliseurakunnan ohjesäännöstä.

Päätös:

Mietinnön mukaan.

19 §

Päätösesitys

Lakivaliokunta esittää, että ensimmäisen momentin ensimmäinen virke poistetaan.

Toista momenttia esitetään muutettavaksi seuraavan muotoon: ”Kappelineuvostolla on aloiteoikeus kappeliseurakuntaa varten lahjoitetun tai testamentilla annetun taikka lahjoitusvaroin hankitun sekä sellaisen omaisuuden sijaan tulleen omaisuuden ja sen tuoton käytöstä”

Päätöksen perustelut

Ortodoksisesta kirkosta annetun lain 56 §:n mukaan seurakunnanvaltuusto käyttää seurakunnan päätösvaltaa. Kirkkojärjestyksen 87 §:n mukaan vastuu seurakunnan talouden hoidosta kuuluu seurakunnanvaltuustolle.

Päätös:

Mietinnön mukaan.

21 §

Päätösesitys

Lakivaliokunta esittää vaalialueiden kirjoittamista aakkosjärjestykseen. Pykälää esitetään muutettavan muotoon:

”Papiston edustajien vaalin vaalialueet ovat seuraavat:

- 1) Helsingin hiippakunnassa Helsingin I vaalialue, johon kuuluu Helsingin seurakunta ja Helsingin II vaalialue, johon kuuluvat Helsingin hiippakunnan muut seurakunnat;
- 2) Kuopion ja Karjalan hiippakunnan vaalialue, johon kuuluvat Kuopion ja Karjalan hiippakunnan seurakunnat; sekä
- 3) Oulun hiippakunnan vaalialue, johon kuuluvat Oulun hiippakunnan seurakunnat. Luostarit kuuluvat siihen vaalialueeseen, jonka alueella ne sijaitsevat.”

Päätöksen perustelut

Lähetekeskustelussa mainittujen pykälien lisäksi esitetään 21 § johdonmukaisuuden vuoksi muutettavan aakkosjärjestykseen.

Päätös:

Mietinnön mukaan.

27 §

Päätösesitys

Lakivaliokunta esittää muutettavaksi pykälä seuraavaan muotoon:

”Maallikkojen edustajien vaalialueet ovat seuraavat:

- 1) Helsingin hiippakunnan I vaalialue, johon kuuluu Helsingin seurakunta, vaalipaikkana Helsingin kaupunki, ja Helsingin hiippakunnan II vaalialue, johon kuuluvat Kaakkois-Suomen ja Turun seurakunnat, vaalipaikkana Lappeenrannan kaupunki;
- 2) Kuopion ja Karjalan hiippakunnan I vaalialue, johon kuuluvat Jyväskylän, Kuopion ja Saimaan seurakunnat sekä Lintulan ja Valamon luostarit, vaalipaikkana Kuopion kaupunki, sekä Kuopion ja Karjalan hiippakunnan II vaalialue, johon kuuluvat Joensuun ja Taipaleen seurakunnat, vaalipaikkana Joensuun kaupunki; sekä
- 3) Oulun hiippakunnan vaalialue, johon kuuluvat Kajaanin, Lapin, Oulun ja Tampereen seurakunnat, vaalipaikkana Oulun kaupunki.”

Päätöksen perustelut

Johdonmukaisuuden vuoksi esitetään muutettavan aakkosjärjestykseen.

23. marraskuuta 2020

Matti Tolvanen
Lakivaliokunnan puheenjohtaja

Anu Puustinen
Sihteeri

Vastaehdotus

17 § Hiippakunnan piispa nimittää seurakunnanvaltuuston valitseman papin kappeliseurakunnan papiksi.

Perustelut:

Lakivaliokunnan mietinnössä jää epäselväksi, kuka määrää papin/papit kappeliseurakuntaan. Piispan tehtävää papistonsa suhteen ei voida sivuuttaa. Hänen täytyy voida vaikuttaa papin valintaan hiippakunnassaan.

Kirkolliskokousedustajat:

Heikki Huttunen
Ioannis Lampropoulos
Juha Riikonen
Mikael Sundkvist

Päätös:

Äänestystulos jaa 8, ei 27. Vastaehdotus hyväksyttiin ja asia palautettiin lakivaliokunnan uudelleen käsiteltäväksi.

Asia 4. Kirkon keskusrahaston tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus vuodelta 2019

Talousvaliokunnan mietintö

Talousvaliokunta kuuli asiassa taluspäällikkö Henna Mynttistä.

Valiokuntien lausunnot

Valiokunta sai lausunnon hallintovaliokunnalta.

Päätösesitys

Talousvaliokunta esittää kirkon keskusrahaston tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen hyväksymistä.

Ylijäämä 175 707,63 euroa kirjataan edellisten kausien yli-/alijäämätilille. Talousvaliokunta esittää vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille.

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että taloutta on hoidettu huolellisesti ja ammattimaisesti koko kirkon hyväksi. Kirkolliskokouksen asettamat tavoitteet ja seuranta talouden ohjauksen osalta on onnistunut.

Päätöksen perustelut

Talousvaliokunta yhtyy kirkollishallituksen esitykseen.

Kerätyt keskusrahastomaksut sekä saadut valtionavut pysyivät vuonna 2019 edellisten vuosien tasolla.

Vuoden 2019 talousarvion loppusummaksi oli arvioitu 73 600 euroa alijäämää. Tilinpäätöksen ylijäämä oli 175 707,63 euroa (2018, 20 542,32 euroa) ja taseen loppusumma 16 963 681,77 euroa (2018, 17 259 897,59 euroa).

Talousvaliokunta toteaa, että merkittäviä vaikutuksia tilikauden tulokseen suhteessa talousarvioon oli mm. seuraavilla asioilla:

- - kirkon sijoitustoiminnan tuotot olivat poikkeuksellisesti 217 000 euroa budjetoitua enemmän
- - henkilöstökulujen väheneminen oli poikkeuksellisesti 143 000 euroa
- - toiminnan tuottoja kertyi 64 000 euroa enemmän kuin oli suunniteltu

Talousvaliokunta toteaa, että menopuolella tulokseen ovat vaikuttaneet mm.

- - kustannuspaikka 401 kirjavaraston alaskirjaus 111 221 euroa
- - kustannuspaikka 501 tuohusten myyntitulot olivat 23 000 euroa arvioitua vähemmän,

samalla tuohustarvikkeiden ostoihin käytettiin 37 000 euroa vähemmän

- - kustannuspaikka 704 keskustalon Kuopion ja Karjalan hiippakunnan siiven remonttikulut 93 000 euroa

Vuoden saamaansa hallintovaliokunnan lausuntoon, talousvaliokunta toteaa, että hallinnon uudistukseen liittyvät kulut on kirjattu kustannuspaikalle 235. Talousvaliokunta yhtyy hallintovaliokunnan lausunnossa mainittuun sisäisen laskennan työkalun tarpeeseen kustannusseurannan helpottamiseksi.

Talousvaliokunta toteaa, että vuoden 2021 tilinpäätöksessä tulee raportoida ensimmäiset tulokset hallinnonuudistuksen kustannustehokkuudesta.

23. marraskuuta 2020

Markku Salminen
Talousvaliokunnan puheenjohtaja

Katja Vilponiemi
Sihteeri

Talousvaliokunnalle

Lausunto

Asia 4. Kirkon keskusrahaston tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus vuodelta 2019

Talousvaliokunta pyysi hallintovaliokunnalta lausuntoa asiassa 4 siitä, miten aloitetut hallinnonuudistuksen toimenpiteet näkyvät vuoden 2019 keskusrahaston tilinpäätöksessä

Hallintovaliokunta toteaa lausunnossaan, että tilinpäätöksestä ei käy selkeästi ilmi, mihin hallinnon uudistuksen kulut kohdistuvat. Hallinnon uudistuksen vaikutus talouteen ja toimintaan vaatisi tarkempaa vertailua taloudellisiin ja toiminnallisiin taivoitteisiin. Hallintovaliokunta kiinnitti huomiota kulujen huomattavaan kasvuun useilla eri kustannuspaikoilla. Hallintovaliokunta toteaa, että kirkkokunnan viestintä uudistus ei ole saatu toteutettua suunnitellun aikataulun mukaan.

Hallintovaliokunta pitää tärkeänä, että kirkolla on sisäisen laskennan työkalu, jolla se voi seurata kustannusten kohdentumista.

23. marraskuuta 2020

Nunna Elisabet, puheenjohtaja

isä Lasarus Jalonen, sihteeri

Päätös:

Mietinnön mukaan.

6. Päätös seuraavan täysistunnon ajankohdasta

Neljäs täysistunto päätettiin pitää keskiviikkona 25.11.2020 klo 12.00.

7. Ilmoitusasiat

Ei ole.

8. Loppurukous

Loppurukouksena laulettiin ”Totisesti on kohtuullista”.

9. Istunnon päättäminen

Puheenjohtaja päätti III täysistunnon klo 16.25.

Kirkolliskokouksen neljäs täysistunto 25. marraskuuta 2020 klo 12.00-12.40

1. Alkurukous

Alkurukouksena laulettiin ”Taivaallinen kuningas”.

2. Läsnäolijoiden toteaminen

Kirkolliskokouksen sihteeri Jari Rantala toimitti nimenhuudon. Todettiin, että kaikki muut edustajat itse paitsi Juha Riikonen olivat paikalla. Juha Riikonen liittyi kokoukseen klo 12:10.

3. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin. (Liite 5. Esityslista kirkolliskokouksen IV täysistunto 25.11.2020)

4. I Käsittely

Asia 6. Keskusrahaston vuoden 2021 talousarvio sekä toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2022 – 2023

Talousvaliokunnan mietintö

Talousvaliokunta kuuli asiassa kirkon palvelukeskuksen johtaja Hannele Meskusta, talouspäällikkö Henna Mynttistä, hallintovaliokunnan puheenjohtaja nunna Elisabetia, kirkolliskokousedustaja Tuovi Haikalaa, sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Elina Palolaa sekä kirkkopalvelujen koordinaattori Sirpa Okulovia.

Valiokuntien lausunnot

Valiokunta sai lausunnot hallinto- ja sivistysvaliokunnilta.

Päätösesitys

Talousvaliokunta esittää hyväksyttäväksi ortodoksisen kirkon keskusrahaston vuoden 2021 talousarvion, perustelut ja taloussuunnitelmat vuosille 2022 – 2023 seuraavin muutoksin:

- Kp 110 Kirkolliskokous: varaudutaan ylimääräiseen kirkolliskokoukseen huhtikuussa 2021, ja kustannuspaikalle lisätään 30 000 euroa.
- Kp 111 Kirkollishallituksen kollegio: poistetaan 15 000 euroa yhdistymisneuvottelujen ja sopimusten tekemiseen varattua rahaa (selvitysmiehen kulut).
- Kp 112 Taloustoimisto:
 - Sähköisen matkalaskujärjestelmän käyttöönottoon lisätään 15 000 euroa sekä
 - taloushallinnon liittymä sähköiseen arkistoon 15 000 euroa.
- Kp 120 Kirkon johtaminen: vähennetään apulaispiispan palkkoihin varattua määrärahaa 26 000 euroa, koska mahdollinen valinta tapahtuu myöhemmin keväällä 2021.
- Kp 201 Keskusrekisteri: Kirkonkirja-arkiston korvaamiseen lisätään 20 000 euroa järjestelmän päivittämiseen.
- Kp 205 Kirkon kasvatusta-, diakonia- ja maahanmuuttajatyö:
 - lisätään kertaluontoinen 10 000 euroa diakoniatyön toteuttamiseen sekä
 - 15 000 euroa kirkon omiin opintoihin.
- Kp 212 Viestintä ja tietohallinto:
 - Sähköisen arkiston järjestelmän päivittämiseen lisätään 20 000 euroa ja
 - 5 000 euroa intran uusimisen suunnitteluun.
- Kp 213 Lehti: tarkennettujen selvitysten perusteella lehden kustannukset ovat ennakkotietoa matalammat (toimitus- ja painatuskulut), minkä perusteella määrärahaa vähennetään 197 000 euroa.
- Kp 301 Avustukset ja yhteistyösopimukset:
 - Lapin, Joensuun ja Kokkolan työparien kulujen avustuksiin lisätään 11 000 euroa vuodelle 2021, sekä taloussuunnitelmiin vuosille 2022 – 2023.
 - Järjestöille Filantropia ry., Pyhien Sergein ja Hermanin veljeskunta ry. ja Ortodoksisten nuorten liitto ry. myönnetään kullekin yhteistyösopimuksen lisäksi kertaluonteinen avustus 5 000 euroa / järjestö, yhteensä 15 000 euroa.
 - Lintulan luostarille myönnetään koronatilanteen heikentämään talouteen kertaluonteinen avustus 30 000 euroa.
 - Seurakunnille jaettavaan diakonia-apuun osoitetaan kertaluonteisesti 20 000 euroa.

Talousarvion loppusumma on 7 100 euroa ylijäämäinen (talousvaliokunnan tekemien muutosten kustannusvaikutus on 32 000 euroa). Lehdestä vähentyneet kustannukset (197 000 euroa) on päätetty sijoittaa seurakuntien ja järjestöjen toiminnan kehittämiseen, kirkon yhteisten digitaalisten järjestelmien päivittämiseen, ja koronasta aiheutuneiden menetysten korvaamiseen.

Päätösesitys perustuu siihen, että keskusrahastomaksun verotuloista määräytyvän perusmaksun määräytymisperustetta nostetaan vuodesta 2021 alkaen 0,24 prosentista 0,30 prosenttiin. Korotuksella katetaan kirkon yhteisen lehden julkaiseminen (250 000 euroa), taloustoimiston peruspalvelut (260 000 euroa) ja seurakunnille tarjottavat vapaaehtoistyö- ja kiinteistöpalvelut (30 000 euroa).

Talousvaliokunta tunnistaa, että keskusrahaston määräytymisperusteet ovat nousseet toista vuotta peräkkäin. Vuoden 2019 kirkolliskokouspäätös perustuu yleiseen kustannuskehitykseen. Vuoden 2020 korotuspäätös perustuu kirkolliskokouksen linjaukseen keskittää asiantuntijapalveluja palvelukeskukseen.

Talousarvioissa varaudutaan jatkuvasti päivittyvän verkkolehden julkaisemiseen vuoden 2021 alusta alkaen. Koko kirkon yhteisen printtilehden valmistelu alkaa vuoden 2021 alussa, ja sen ensimmäinen numero ilmestyy kesäkuussa 2021.

Palvelukeskuksen ja hiippakuntakanslioiden arvioinnin päättymiseen asti työsuhteet voivat jatkua talousarvion puitteissa. Vakinaisia toimia ei täytetä palvelukeskuksessa tai hiippakunnissa ennen arvioinnin päättymistä, mukaan lukien budjetissa vuodelle 2021 varattu määräraha ”järjestösihteeri”.

Talousvaliokunta esittää taloustyöryhmän työn jatkamista päätöksenteossa tarvittavien tietojen valmistelua varten. Työ tehdään yhteistyössä palvelukeskuksen taloustoimiston kanssa. Tehtävä sisältää esityksen tekemisen talous- ja toimintasuunnitelman rakenteen kehittämiseksi kirkkojärjestyksen 55 pykälän mukaisesti.

Talousvaliokunta edellyttää, että kirkollishallitus tutkii vuoden 2021 aikana seurakunnille myönnettyjen pitkäaikaislainojen takaisinmaksun mahdollisuudet.

Päätöksen perustelut

Lapin, Joensuun ja Kokkolan työparien tehtäviin kohdistuvat avustukset katetaan 80-prosenttisesti valtionavustuksella ja esitetyllä korotuksella kirkko sitoutuu tukemaan koltasaamelaisten keskuudessa ja haja-asutusalueilla tehtyä kirkon seurakuntatyötä.

Toiminta- ja taloussuunnitelman rakennetta kehitetään taloustyöryhmän esityksen pohjalta.

Talousvaliokunta pitää tärkeänä taloustoimiston lähettämiä yhdenmukaisia taloushallinnon raportteja varojen, velkojen, pankkitilien ja liikekirjanpidon tilien osalta kaikissa kirjanpitoyksiköissä. Kirkollishallitus ohjeistaa kirkkojärjestyksen pykälän 123 perusteella seurakuntia mm. yhdenmukaisten kirjanpitoikäntöjen toteuttamiseksi sekä seurakuntien talouden vertailemiseksi.

Talousvaliokunta pitää tärkeänä osallistavan budjetoinnin kokeiluja ja kokeilujen perusteella luodun mallin käyttöönottoa yhdistyvissä seurakunnissa, jolloin voidaan kehittää uudenlaista tapaa suunnitella toimintaa yhdessä.

Talousvaliokunta tutustui pitkän aikavälin talousennusteisiin ja edellyttää, että tulevien vuosien talousarvion laadinnassa kiinnitetään huomiota toimintakulujen ja -tuottojen kehitykseen ja budjetin valmistelussa esitetään tarvittaessa leikkauksia kustannuksiin.

25. marraskuuta 2020

Markku Salminen
Talousvaliokunnan puheenjohtaja

Katja Vilponiemi
Sihteeri

Talousvaliokunnalle

Lausunto

Asia 6. Keskusrahaston vuoden 2021 talousarvio sekä toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2022 – 2023

Sivistysvaliokunnan lausunto

Lausunto ja sen perustelut

Sivistysvaliokunta kiittää talousvaliokuntaa lausuntopyynnöstä, mutta toteaa pahoitellen, ettei strategia-työryhmän pohjaesitys mahdollista kannanottoa sen ja talousarvion sekä tulevien vuosien taloussuunnitelmien keskinäisestä tasapainosta tavoitteiden ja keinojen suhteen. Pohjaesitys uudeksi strategiaksi ei myöskään mahdollista keskitettyjen palvelujen aiheuttamien kiinteiden kulujen arvioimista. Lisäksi sivistysvaliokunta toteaa, ettei arvojen ja kustannusten kohtaamisen arviointi ole mahdollista, eikä tarkoituksemukaista. Arvoilla ei ole hintalappua.

23. marraskuuta 2020

Elina Palola
Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja

Petri Gyllström Sihteeri

Lausunto

Asia 6. Keskusrahaston vuoden 2021 talousarvio sekä toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2022 – 2023

Talousvaliokunta pyytää lausuntoa hallintovaliokunnalta asiassa 6. Lausunnossa pyydetään tarkastelemaan seuraavia kysymyksiä:

- Onko talousarvio ja strategia keskenään tasapainossa kirkon hallinnon näkökulmasta?
- Edesauttaako uusi strategia keskitettyjen palvelujen aiheuttamien kiinteiden kulujen vähenemistä vai lisääkö se niitä, ja millä tavoin? Kohtaavatko arvot ja kulut sopivassa suhteessa?

Hallintovaliokunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Hallintovaliokunta toteaa, että ennusteiden mukaan kirkon taloudelliset resurssit tulevat pienenemään. Hallintovaliokunta toteaa huolestuneena, että talousarvio on alijäämäinen ensi vuodelle. Tämän vuoksi on löydettävä tasapaino strategisten tavoitteiden ja resurssien välillä.

Taloussuunnitelman on tuettava kirkon perustehtävää, ja resursseja on suunnattava sinne. Hallinnon uudistuksen yhtenä tavoitteena oli keventää keskushallintoa. Suunnitellun taloushallinnon ja viestinnän keskittämisen on näyttävä seurakuntien osuuden keventymisenä.

Palvelukeskuksen arvioinnin tulosten käsittely on kesken, mutta nyt on jo nähtävillä, että palvelukeskuksen organisaatioon on syytä tehdä muutoksia toiminnan tehostamiseksi. Tämän vuoksi palvelukeskuksen kustannusten ei pidä kasvaa, muun muassa uusien toimien takia. Hallintovaliokunta

katsoo, että esimerkiksi järjestötoiminnan koordinaattorin tointa ei tule perustaa, vaan vähenevät resurssit on kohdistettava kirkon perustehtävän hoitamiseen.

Hallintovaliokunta toteaa, että osa hallinnon tehtävistä voidaan hoitaa lisäämällä yhteistyötä seurakuntien ja palvelukeskuksen välillä ilman henkilöstöresurssien lisäämistä.

23. marraskuuta 2020

Nunna Elisabet
Talousvaliokunnan puheenjohtaja

Lasarus Jalonen
Sihteeri

Päätös:

Asia pantiin pöydälle.

5. II Käsittely

Asia 7. Kirkkojärjestyksen muutokset

Lakivaliokunnan mietintö

Lakivaliokunta kuuli Arkkipiispaa, Metropoliitta Arsenia sekä Metropoliitta Eliaa muutosehdotuksen perusteluista.

17 §

Päätösesitys

Lakivaliokunta esittää pykälää muutettavaksi siten, että ensimmäinen virke jää sekä toinen ja kolmas virke poistetaan. Näin ollen pykälässä säädettäisiin: ”Kappeliseurakuntaa varten on määrättävä yksi tai useampi seurakunnan pappi, sen jälkeen, kun asiassa on kuultu hiippakunnan piispaa.”

Päätöksen perustelut

Kirkollishallituksen esitys oli poistaa koko 17 §. Lakivaliokunta esitti kirkollishallituksen esityksestä poiketen, että ensimmäinen virke jää sekä toinen ja kolmas virke poistetaan. Toinen virke on ohjeellinen ja kuuluu työnjohto-oikeuden piiriin. Kolmas virke papin, diakonin ja kanttorin valinnasta päättää seurakuntavaltuusto ortodoksisesta kirkosta annetun lain 63 §:n perusteella.

Kappeliseurakunnan pappi määrätään seurakunnan jo olevista papeista, jotka seurakunnanvaltuusto on aikanaan piispan esityksestä valinnut. Seurakunnan kaikki papit ovat työsuhteessa seurakuntaan, mutta kirkkoherra määrää työnjohto-oikeutensa perusteella ja hiippakunnan piispaa kuultuaan yhden tai useamman papeista työskentelemään juuri kappeliseurakunnassa. Kappeliseurakunta on osa seurakuntaa, ei itsenäinen juridinen yksikkö.

Seurakuntien yhdistymisvaiheessa tarkoituksena on, että kappeliseurakunnan pappina jatkaa kappeliseurakunnan alueella toiminut pappi.

25. marraskuuta 2020

Matti Tolvanen
Lakivaliokunnan puheenjohtaja

Anu Puustinen
Sihteeri

Päätös

Mietinnön mukaan.

Asia 5. Suomen ortodoksisen kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelma vuosille 2021 – 2025

Sivistysvaliokunnan mietintö

Päätösesitys

Sivistysvaliokunta esittää, että kirkolliskokous hyväksyy Suomen ortodoksisen kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelman seuraavassa muodossa:

Suomen ortodoksisen kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelma 2021 – 2025

”Minä olen viinipuu, te olette oksat. Se, joka pysyy minussa ja jossa minä pysyn, tuottaa paljon hedelmää. Ilman minua te ette saa aikaan mitään” (Joh. 15:5).

MISSIO:

Suomen ortodoksinen kirkko on ylösnousseen Kristuksen kirkko. Sen tehtävänä on julistaa ilosanomaa Kristuksesta, johdattaa pelastukseen ja kutsua kantamaan vastuuta koko luomakunnasta.

VISIO:

Kutsuva, kasvava ja kukoistava Kristuksen kirkko.

ARVOT:

Lähimmäisenrakkaus, avoimuus ja vastuullisuus.

Tavoitteet ja toimenpiteet, joiden avulla visio saavutetaan:

KUTSUVA KIRKKO

”Palvelkaa toisianne rakkaudessa” (Gal. 5:13).

1. Turvataan korkeatasoinen jumalanpalveluselämä kaikissa seurakunnissa.
2. Vahvistetaan piispojen ja pappien tehtävää opettajina ja hengellisinä ohjaajina ihmisten Jumala-suhteen ja Kristukseen sitoutumisen lujittamiseksi.
3. Lisätään etsivää diakoniatyötä ja laaditaan ohjelma seurakuntaan liittyvien sitouttamiseksi aktiiviseen toimintaan.
4. Lisätään luottamushenkilöiden, seurakunnan työntekijöiden ja seurakuntalaisten vuorovaikutusta yhteisten tavoitteiden kirkastamiseksi ja saavuttamiseksi.

KUKOISTAVA KIRKKO

”Olkaa toivossa iloiset, ahdistuksessa kärsivälliset, rukouksessa kestävä” (Room. 12:12).

1. Luodaan yhteiset toimintamallit kirkon koko henkilöstön hyvinvoinnin, avoimen kuulemisen ja vaikutusmahdollisuuksien sekä jatkuvan oppimisen edistämiseksi.
2. Huolehditaan kirkon kulttuuriperinnöstä ja elävästä traditiosta.
3. Toimitaan esimerkkinä ympäristönsuojelussa ja kestävä kehityksen edistämässä.
4. Edistetään määrätietoisesti hallinnon rakenteellista muutosta kirkon toiminnan ja talouden pitkäjänteiseksi turvaamiseksi. Edistetään kanonisen ja maallisen oikeuden yhteensovittamista.

Kutsuva ja kukoistava kirkko on kasvava kirkko, joka toimii ekumenisesti ympäröivässä yhteiskunnassa.

”Vain tämän voin sanoa: jättäen mielestäni sen, mikä on takanapäin, ponnistelen sitä kohti, mikä on edessä” (Fil. 3:13).

Päätöksen perustelut

Sivistysvaliokunta kiittää strategian valmistelutyöryhmää sen tekemästä kattavasta työstä, joka toimi hyvänä pohjana valiokunnan jatkovalmistelulle. Sivistysvaliokunta pitää tärkeänä, että uusi strategia on mahdollisimman helppolukuinen, tiivis ja selkeä. Siksi valiokunta on päätenyt esittämään tavoite- ja toimintasuunnitelman yllä olevassa muodossa huoneentauluna. Sivistysvaliokunta toivoo sen soveltamisen olevan osa kirkon jokapäiväistä työtä. Tavoitteenamme on ollut helpottaa erityisesti kirkon johtoa ja työntekijöitä strategian käytännön toteuttamisessa ja seurannassa.

24. marraskuuta 2020

Elina Palola
Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja

Petri Gyllström
Sihteeri

Vastaesitys kohta 5: Kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelma (strategia) vuosille 2021–2025

Ehdotamme, että kirkollishallituksen esitys hyväksytään ilman muutoksia Suomen ortodoksisen kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelmaksi vuosille 2021–2025 (esityslistan liite 5).

Kirkollishallituksen esityksessä tavoite- ja toimintasuunnitelma on tiivistetty yhdelle sivulle, jota voidaan käyttää taulumaisesti. Sen lisäksi kunkin tavoitteet sisällöt on avattu selkeästi

Missio, visio ja tavoitteet

Kirkon missio Suomen ortodoksinen kirkko on ylösnousseen Kristuksen kirkko. Sen tehtävä on julistaa ilosanomaa Kristuksesta, johdattaa pelastukseen ja kantaa vastuuta koko luomakunnasta. Toiminnan perustana on Kirkon opetus, tradition pysyvyys muuttuvassa maailmassa, arvot ja elävä kulttuuriperintö



Toimintaedellytysten turvaaminen

- Yhteistyö ja yhteisöllisyys
- Osaaminen ja uudistuminen
- Joustava, toimintaa palveleva hallinto
- Terve ja tasapainoinen talous, ennakointi

Tavoite: kutsuva ja kasvava kirkko – toiminnan ja jäsenmäärän positiivinen kehitys

- Kirkkosuhteen ja ortodoksisen identiteetin vahvistuminen
- Kirkon työmuotojen kehittäminen
- Valkuttavuus yhteiskunnassa

Visio

- Elinvoimainen ja kasvava Kristuksen kirkko

Myös arvot on esitetty huoneentaulun muodossa. Niiden merkitykset on myös avattu, mikä tekee niiden soveltamisen ja yhteisen tulkinnan helpoksi.

Toimintaa ja yhteisöjen toimintakulttuuria ohjaavat arvot

Lähimmäisenrakkaus

Kristillisen kirkon perusarvo, jonka tulee näkyä kaikessa toiminnassa ja kaikissa kohtaamisissa ihmisten kesken

Sitoutuminen hengelliseen perintöön

Kirkko Suomessa on osa globaalia ortodoksisia yhteisöä ja kantaa tulevaisuuteen samaa perintöä

Vastuullisuus

Kirkko on osa yhteiskuntaa ja sen vastuullinen jäsen, mikä näkyy sen toiminnassa yhteiskunta- ja ympäristövastuuna sekä työnantajavastuuna.

Kirkko ja sen yksittäiset jäsenet kantavat yhteistä vastuuta kirkosta ja toisistaan ja toimivat vastuullisesti yhteisönsä jäseninä.

Luotettavuus kaikilla tasolla: henkilökohtainen luotettavuus samoin kuin kirkon luotettavuus instituutiona

Avoin yhteisöllisyys

Kirkko on jäseniensä yhteisö, jossa jokainen otetaan vastaan avoimesti ja ystävyydellä

Hyvinvointi syntyy arvostavasta kohtelusta ja turvallisesta yhteisöstä

Kirkon toiminta ja palvelut ovat helposti lähestyttäviä

Ajassa eläminen

Kirkon oppi edustaa pysyvyyttä mutta sen toiminnoissa haetaan uusia käytäntöjä, jotka vastaavat nykymaailman tarpeita ja hyödyntävät esim. teknologista kehitystä. Toimintamuotoja uudistetaan, kokeiluja erilaista tavoista toimia tehdään ja osaamista ja kokemuksia jaetaan aktiivisesti

Uudistuminen tukee talouden tasapainottamista ja kykyä nopeaan ja joustavaan reagointiin

Perustelut

Sivistysvaliokunta on todennut vuonna 2019 kirkolliskokoukselle antamassaan mietinnössä, että kirkon strategiatyöryhmän esittämä visio ”elinvoimainen ja kasvava Kristuksen kirkko” ja sen perustana olevat päälinjaukset ovat hyvä pohja jatkotyölle. Sivistysvaliokunta totesi, että strategian on oltava riittävän konkreettinen ja että hiippakunta- ja seurakuntatasolla pystytään sitoutumaan strategian toteuttamiseen. Ortodoksisen kirkon strategiatyöryhmä on työstäessään strategiaa ottanut huomioon sivistysvaliokunnan strategialle esittämät vaatimukset. Strategiaryhmä on valmistelun aikana kuullut eri toimijoita, joilta se on saanut arvokkaita kommentteja ja täydennys ehdotuksia. Kirkollishallituksen esitys kirkon strategiasta antaa niin hiippakunta- kuin seurakuntatasollakin selkeät ja toteutettavat suuntaviivat kirkon ydintehtävän toteuttamiseen ja vaalimiseen. Lisäksi ehdotus sisältää

käytännön ehdotuksen strategiaseurantaan sivistysvaliokunnan 2019 mietinnössä esitetyn toiveen mukaisesti.

Muina perusteluina viittaa kirkolliskokouksen asiakirjoihin 5 ja 5a, joissa esitetään strategia, taustat ja perustelut.

25.11.2020

Jonas Bergenstad
Nunna Elisabet Toppila

Päätös:

Äänestystulos jaa 19, ei 16. Esitys hyväksyttiin valiokunnan mietinnön mukaisesti.

Asia 4. Kirkon keskusrahaston tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus vuodelta 2019

Talousvaliokunnan mietintö

Talousvaliokunta kuuli asiassa talouspäällikkö Henna Mynttistä.

Valiokuntien lausunnot

Valiokunta sai lausunnon hallintovaliokunnalta.

Päätösesitys

Talousvaliokunta esittää kirkon keskusrahaston tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen hyväksymistä.

Ylijäämä 175 707,63 euroa kirjataan edellisten kausien yli-/alijäämätilille. Talousvaliokunta esittää vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille.

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että taloutta on hoidettu huolellisesti ja ammattimaisesti koko kirkon hyväksi. Kirkolliskokouksen asettamat tavoitteet ja seuranta talouden ohjauksen osalta on onnistunut.

Päätöksen perustelut

Talousvaliokunta yhtyy kirkollishallituksen esitykseen.

Kerätyt keskusrahastomaksut sekä saadut valtionavut pysyivät vuonna 2019 edellisten vuosien tasolla.

Vuoden 2019 talousarvion loppusummaksi oli arvioitu 73 600 euroa alijäämää. Tilinpäätöksen ylijäämä oli 175 707,63 euroa (2018, 20 542,32 euroa) ja taseen loppusumma 16 963 681,77 euroa (2018, 17 259 897,59 euroa).

Talousvaliokunta toteaa, että merkittäviä vaikutuksia tilikauden tulokseen suhteessa talousarvioon oli mm. seuraavilla asioilla:

- - kirkon sijoitustoiminnan tuotot olivat poikkeuksellisesti 217 000 euroa budjetoitua enemmän
- - henkilöstökulujen väheneminen oli poikkeuksellisesti 143 000 euroa
- - toiminnan tuottoja kertyi 64 000 euroa enemmän kuin oli suunniteltu

Talousvaliokunta toteaa, että menopuolella tulokseen ovat vaikuttaneet mm.

- - kustannuspaikka 401 kirjavaraston alaskirjaus 111 221 euroa
- - kustannuspaikka 501 tuohusten myyntitulot olivat 23 000 euroa arvioitua vähemmän,

samalla tuohustarvikkeiden ostoihin käytettiin 37 000 euroa vähemmän

- - kustannuspaikka 704 keskustalon Kuopion ja Karjalan hiippakunnan siiven remonttikulut

93 000 euroa

Viitaten saamaansa hallintovaliokunnan lausuntoon, talousvaliokunta toteaa, että hallinnon uudistukseen liittyvät kulut on kirjattu kustannuspaikalle 235. Talousvaliokunta yhtyy hallintovaliokunnan lausunnossa mainittuun sisäisen laskennan työkalun tarpeeseen kustannus seurannan helpottamiseksi.

Talousvaliokunta toteaa, että vuoden 2021 tilinpäätöksessä tulee raportoida ensimmäiset tulokset hallinnonuudistuksen kustannustehokkuudesta.

23. marraskuuta 2020

Markku Salminen
Talousvaliokunnan puheenjohtaja

Katja Vilponiemi
Sihteeri

Talousvaliokunnalle

Lausunto

Asia 4. Kirkon keskusrahaston tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus vuodelta 2019

Talousvaliokunta pyysi hallintovaliokunnalta lausuntoa asiassa 4 siitä, miten aloitetut hallinnonuudistuksen toimenpiteet näkyvät vuoden 2019 keskusrahaston tilinpäätöksessä

Hallintovaliokunta toteaa lausunnossaan, että tilinpäätöksestä ei käy selkeästi ilmi, mihin hallinnon uudistuksen kulut kohdistuvat. Hallinnon uudistuksen vaikutus talouteen ja toimintaan vaatisi tarkempaa vertailua taloudellisiin ja toiminnallisiin tavoitteisiin. Hallintovaliokunta kiinnitti huomiota kulujen huomattavaan kasvuun useilla eri kustannuspaikoilla. Hallintovaliokunta toteaa, että kirkkokunnan viestintä uudistus ei ole saatu toteutettua suunnitellun aikataulun mukaan.

Hallintovaliokunta pitää tärkeänä, että kirkolla on sisäisen laskennan työkalu, jolla se voi seurata kustannusten kohdentumista.

23. marraskuuta 2020

Nunna Elisabet, puheenjohtaja

isä Lasarus Jalonen, sihteeri

Päätös:

Mietinnön mukaan.

6. Päätös seuraavan täysistunnon ajankohdasta

Viides täysistunto päätettiin pitää keskiviikkona 25.11.2020 klo 13.30.

7. Ilmoitusasiat

Ei ole.

8. Loppurukous

Loppurukouksena laulettiin ”Totisesti on kohtuullista”.

9. Istunnon päättäminen

Puheenjohtaja päätti IV täysistunnon klo 12.40.

Kirkolliskokouksen viides täysistunto 25. marraskuuta 2020 klo 13.30

1. Alkurukous

Alkurukouksena laulettiin ”Taivaallinen kuningas”.

2. Läsnäolijoiden toteaminen

Kirkolliskokouksen sihteeri Jari Rantala toimitti nimenhuudon. Todettiin, että kaikki muut edustajat olivat paikalla paitsi Heikki Huttunen.

3. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin. (Liite 6. Esityslista kirkolliskokouksen V täysistunto 25.11.2020)

4. II Käsittely

Asia 6. Keskusrahaston vuoden 2021 talousarvio sekä toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2022 – 2023

Talousvaliokunnan mietintö

Talousvaliokunta kuuli asiassa kirkon palvelukeskuksen johtaja Hannele Meskusta, talouspäällikkö Henna Mynttistä, hallintovaliokunnan puheenjohtaja nunna Elisabetia, kirkolliskokousedustaja Tuovi Haikalaa, sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Elina Palolaa sekä kirkkopalvelujen koordinaattori Sirpa Okulovia.

Valiokuntien lausunnot

Valiokunta sai lausunnot hallinto- ja sivistysvaliokunnilta.

Päätösesitys

Talousvaliokunta esittää hyväksyttäväksi ortodoksisen kirkon keskusrahaston vuoden 2021 talousarvion, perustelut ja taloussuunnitelmat vuosille 2022 – 2023 seuraavin muutoksin:

- Kp 110 Kirkolliskokous: varaudutaan ylimääräiseen kirkolliskokoukseen huhtikuussa 2021, ja kustannuspaikalle lisätään 30 000 euroa.
- Kp 111 Kirkollishallituksen collegio: poistetaan 15 000 euroa yhdistymisneuvottelujen ja sopimusten tekemiseen varattua rahaa (selvitysmiehen kulut).
- Kp 112 Taloustoimisto:
 - Sähköisen matkalaskujärjestelmän käyttöönottoon lisätään 15 000 euroa sekä
 - taloushallinnon liittymä sähköiseen arkistoon 15 000 euroa.

- Kp 120 Kirkon johtaminen: vähennetään apulaispiispan palkkoihin varattua määrärahaa 26 000 euroa, koska mahdollinen valinta tapahtuu myöhemmin keväällä 2021.
- Kp 201 Keskusrekisteri: Kirkonkirja-arkiston korvaamiseen lisätään 20 000 euroa järjestelmän päivittämiseen.
- Kp 205 Kirkon kasvatusta-, diakonia- ja maahanmuuttajatyö:
 - lisätään kertaluontoinen 10 000 euroa diakoniatyön toteuttamiseen sekä
 - 15 000 euroa kirkon omiin opintoihin.
- Kp 212 Viestintä ja tietohallinto:
 - Sähköisen arkiston järjestelmän päivittämiseen lisätään 20 000 euroa ja
 - 5 000 euroa intran uusimisen suunnitteluun.
- Kp 213 Lehti: tarkennettujen selvitysten perusteella lehden kustannukset ovat ennakkotietoa matalammat (toimitus- ja painatuskulut), minkä perusteella määrärahaa vähennetään 197 000 euroa.
- Kp 301 Avustukset ja yhteistyösopimukset:
 - Lapin, Joensuun ja Kokkolan työparien kulujen avustuksiin lisätään 11 000 euroa vuodelle 2021, sekä taloussuunnitelmiin vuosille 2022 – 2023.
 - Järjestöille Filantropia ry., Pyhien Sergein ja Hermanin veljeskunta ry. ja Ortodoksisten nuorten liitto ry. myönnetään kullekin yhteistyösopimuksen lisäksi kertaluonteinen avustus 5 000 euroa / järjestö, yhteensä 15 000 euroa.
 - Lintulan luostarille myönnetään koronatilanteen heikentämään talouteen kertaluonteinen avustus 30 000 euroa.
 - Seurakunnille jaettavaan diakonia-apuun osoitetaan kertaluonteisesti 20 000 euroa.

Talousarvion loppusumma on 7 100 euroa ylijäämäinen (talousvaliokunnan tekemien muutosten kustannusvaikutus on 32 000 euroa). Lehdestä vähentyneet kustannukset (197 000 euroa) on päätetty sijoittaa seurakuntien ja järjestöjen toiminnan kehittämiseen, kirkon yhteisten digitaalisten järjestelmien päivittämiseen, ja koronasta aiheutuneiden menetysten korvaamiseen.

Päätösesitys perustuu siihen, että keskusrahastomaksun verotuloista määräytyvän perusmaksun määräytymisperustetta nostetaan vuodesta 2021 alkaen 0,24 prosentista 0,30 prosenttiin. Korotuksella katetaan kirkon yhteisen lehden julkaiseminen (250 000 euroa), taloustoimiston peruspalvelut (260 000 euroa) ja seurakunnille tarjottavat vapaaehtoistyö- ja kiinteistöpalvelut (30 000 euroa).

Talousvaliokunta tunnistaa, että keskusrahaston määräytymisperusteet ovat nousseet toista vuotta peräkkäin. Vuoden 2019 kirkolliskokouspäätös perustui yleiseen kustannuskehitykseen. Vuoden 2020 korotuspäätös perustuu kirkolliskokouksen linjaukseen keskittää asiantuntijapalveluja palvelukeskukseen.

Talousarvioissa varaudutaan jatkuvasti päivittyvän verkkolehden julkaisemiseen vuoden 2021 alusta alkaen. Koko kirkon yhteisen printtilehden valmistelu alkaa vuoden 2021 alussa, ja sen ensimmäinen numero ilmestyy kesäkuussa 2021.

Palvelukeskuksen ja hiippakuntakanslioiden arvioinnin päättymiseen asti työsuhteet voivat jatkua talousarvion puitteissa. Vakinaisia toimia ei täytetä palvelukeskuksessa tai hiippakunnissa ennen arvioinnin päättymistä, mukaan lukien budjetissa vuodelle 2021 varattu määräraha ”järjestösihteeri”.

Talousvaliokunta esittää taloustyöryhmän työn jatkamista päätöksenteossa tarvittavien tietojen valmistelua varten. Työ tehdään yhteistyössä palvelukeskuksen taloustoimiston kanssa. Tehtävä sisältää esityksen tekemisen talous- ja toimintasuunnitelman rakenteen kehittämistä kirkkojärjestyksen 55 pykälän mukaisesti.

Talousvaliokunta edellyttää, että kirkollishallitus tutkii vuoden 2021 aikana seurakunnille myönnettyjen pitkäaikaislainojen takaisinmaksun mahdollisuudet.

Päätöksen perustelut

Lapin, Joensuun ja Kokkolan työparien tehtäviin kohdistuvat avustukset katetaan 80-prosenttisesti valtionavustuksella ja esitetyllä korotuksella kirkko sitoutuu tukemaan kolttasaamelaisten keskuudessa ja haja-asutusalueilla tehtyä kirkon seurakuntatyötä.

Toiminta- ja taloussuunnitelman rakennetta kehitetään taloustyöryhmän esityksen pohjalta.

Talousvaliokunta pitää tärkeänä taloustoimiston lähettämiä yhdenmukaisia taloushallinnon raportteja varojen, velkojen, pankkitilien ja liikekirjanpidon tilien osalta kaikissa kirjanpitoyksiköissä. Kirkollishallitus ohjeistaa kirkkojärjestyksen pykälän 123 perusteella seurakuntia mm. yhdenmukaisten kirjanpitokäytäntöjen toteuttamiseksi sekä seurakuntien talouden vertailemiseksi.

Talousvaliokunta pitää tärkeänä osallistavan budjetoinnin kokeiluja ja kokeilujen perusteella luodun mallin käyttöönottoa yhdistyvissä seurakunnissa, jolloin voidaan kehittää uudenlaista tapaa suunnitella toimintaa yhdessä.

Talousvaliokunta tutustui pitkän aikavälin talousennusteisiin ja edellyttää, että tulevien vuosien talousarvion laadinnassa kiinnitetään huomiota toimintakulujen ja -tuottojen kehitykseen ja budjetin valmistelussa esitetään tarvittaessa leikkauksia kustannuksiin.

25. marraskuuta 2020

Markku Salminen
Talousvaliokunnan puheenjohtaja

Katja Vilponiemi
Sihteeri

Talousvaliokunnalle

Lausunto

Asia 6. Keskusrahaston vuoden 2021 talousarvio sekä toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2022 – 2023

Sivistysvaliokunnan lausunto

Lausunto ja sen perustelut

Sivistysvaliokunta kiittää talousvaliokuntaa lausuntopyyntöstä, mutta toteaa pahoitellen, ettei strategia-työryhmän pohjaesitys mahdollista kannanottoa sen ja talousarvion sekä tulevien vuosien taloussuunnitelmien keskinäisestä tasapainosta tavoitteiden ja keinojen suhteen. Pohjaesitys uudeksi strategiaksi ei myöskään mahdollista keskitettyjen palvelujen aiheuttamien kiinteiden kulujen arvioimista. Lisäksi sivistysvaliokunta toteaa, ettei arvojen ja kustannusten kohtaamisen arviointi ole mahdollista, eikä tarkoituksemukaista. Arvoilla ei ole hintalappua.

23. marraskuuta 2020

Elina Palola
Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja

Petri Gyllström Sihteeri

Lausunto

Asia 6. Keskusrahaston vuoden 2021 talousarvio sekä toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2022 – 2023

Talousvaliokunta pyytää lausuntoa hallintovaliokunnalta asiassa 6. Lausunnossa pyydetään tarkastelemaan seuraavia kysymyksiä:

- Onko talousarvio ja strategia keskenään tasapainossa kirkon hallinnon näkökulmasta?
- Edesauttaako uusi strategia keskitettyjen palvelujen aiheuttamien kiinteiden kulujen vähenemistä vai lisääkö se niitä, ja millä tavoin? Kohtaavatko arvot ja kulut sopivassa suhteessa?

Hallintovaliokunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Hallintovaliokunta toteaa, että ennusteiden mukaan kirkon taloudelliset resurssit tulevat pienenemään. Hallintovaliokunta toteaa huolestuneena, että talousarvio on alijäämäinen ensi vuodelle. Tämän vuoksi on löydettävä tasapaino strategisten tavoitteiden ja resurssien välillä.

Taloussuunnitelman on tuettava kirkon perustehtävää, ja resursseja on suunnattava sinne. Hallinnon uudistuksen yhtenä tavoitteena oli keventää keskushallintoa. Suunnitellun taloushallinnon ja viestinnän keskittämisen on näytävä seurakuntien osuuden keventymisenä.

Palvelukeskuksen arvioinnin tulosten käsittely on kesken, mutta nyt on jo nähtävillä, että palvelukeskuksen organisaatioon on syytä tehdä muutoksia toiminnan tehostamiseksi. Tämän vuoksi palvelukeskuksen kustannusten ei pitä kasvaa, muun muassa uusien toimien takia. Hallintovaliokunta katsoo, että esimerkiksi järjestötoiminnan koordinaattorin tointa ei tule perustaa, vaan vähenevät resurssit on kohdistettava kirkon perustehtävän hoitamiseen.

Hallintovaliokunta toteaa, että osa hallinnon tehtävistä voidaan hoitaa lisäämällä yhteistyötä seurakuntien ja palvelukeskuksen välillä ilman henkilöstöresurssien lisäämistä.

23. marraskuuta 2020

Nunna Elisabet
Talousvaliokunnan puheenjohtaja

Lasarus Jalonen
Sihteeri

Päätös:

Mietinnön mukaan.

5. Arkipiispan päätöspuheenvuoro

Arkipiispa Leon päätöspuheenvuoro kirkolliskokouksessa 25. marraskuuta 2020

Kristuksessa rakkaat esipaimenet, hyvät kirkolliskokousedustajat: isät, sisaret ja veljet!

Toimikauden 2019–2023 toinen kirkolliskokous on ollut koolla poikkeuksellisesti etäyhteyksin. Voin ilokseni todeta, että järjestelyt onnistuivat varsin hyvin, mistä haluan erityisesti kiittää niitä tahoja, jotka tämän kokouksen meille teknisiltä puitteilta mahdollistivat. Kokouksemme käsitteli osan tärkeistä asioista ja teki tarpeellisia päätöksiä nyt ja osa päätöksistä on siirretty keväälle 2021 pidettävään ylimääräiseen kirkolliskokoukseen.

Joudumme valitettavasti elämään edelleen meihin sekä henkilökohtaisesti että yhteisöllisesti vaikuttavan pandemian kanssa. ”Älä koske minuun”, kuuluvat **Johanneksen** evankeliumiin tallennetut sanat (Joh. 20:17), jotka **Jeesus** sanoi **Magdalan Marialle**, kun tämä tunnisti hänet ylösnousemuksensa jälkeen. **Kristus** on luvannut olla aina siellä, missä häneen uskovien välillä on rakkautta. Hän ei ole siellä ihmisenä, jota koskettaa, vaan rakkauden ja solidaarisuuden siteenä ihmisten välillä. Joten ”älä koske minuun” – *koskettaa* ja nimenomaan *käsittelee* läheisyhteyttämme rakkauden hengessä.

Kun kädet eivät voi tavoittaa toista ihmistä, voimme lähestyä toisiamme sisimmästämme käsin. Ja ikkunana sisälle toimivat meidän silmämme, puheemme ja sitä kautta tekomme. Mikään virus ei voi riistää meiltä näitä lähestymiskanavia – itse asiassa fyysisen etäisyyden rajallisuuden tulisi jopa vahvistaa yhteyksiämme muihin.

Kun otamme huomioon tämän on paikallaan todeta, että hyvään tulevaisuuden suunnitteluun kuuluu paitsi ymmärrys yhteisön identiteetistä ja toimintaympäristöstä myös selkeä tulevaisuudenkuva. Päätöksenteon välineistä keskeisimpiä ovat tämän kuvan toteutumiseen **tähtäävät valinnat**. Siksi kokouksessa siunauksensa saanut uusi kirkkomme tavoite- ja toimintasuunnitelma toimikoon jokaisessa seurakunnassa näkynä sille yhteisölle, joka todella haluamme olla ja jota haluamme kuvastaa. Olkaamme myös armollisia itsellemme, jolleivät parhaimmat tavoitteemme tule kaikilta osin heti valmiiksi. Kuten patriarkaattimme **tärkeä** dokumentti *Maailman elämän edestä* lohduttaa, ”kirkastava työ ei tule milloinkaan valmiiksi tässä elämässä, ja että voimme saavuttaa sen täyttymyksen vain Jumalan valtakunnassa”. Tästäkin huolimatta dokumentissa rohkaistaan, että ”rakkauden työmme kantaa hedelmää jo tässä elämässä, ja nämä työt ovat välttämättömiä niille, jotka pyrkivät astumaan tulevaan elämään. Kirkko myös katsoo, että tämä työ ei ole koskaan turhaa. Se ei ole turhaa, sillä myös Pyhä Henki toimii kaikkien uskovaisten kanssa, tuoden kaiken työn hedelmät kukoistukseen ajallaan.”

Ennen kirkolliskokouksen päättämistä haluan vielä palauttaa uudelleen mieliimme käsityksen ortodoksisesta kanonisesta itseymmärryksestä, josta olen maininnut aiemmissakin kirkolliskokousten

avauspuheenvuoroissani. Kaksi vuotta sitten tähdensin, että on tärkeää, että kirkkomme hallinto ja käytännöt palvelisivat tämän päivän ja tulevaisuuden seurakuntaelämää nimenomaan eukaristian ympärille kokoontuvana yhteisönä. Sillä eukaristinen asenne pitää sisällään koko ortodoksisen elämäntavan. Idässä jumalanpalveluselämällä ja -perinteellä on aina ollut kiinteä ja tärkeä yhteys opilliseen ajatteluun. Siksi myös kanonit, jotka syntyivät patristisena aikana, korostavat varsin vahvasti myös liturgisen perinteen merkitystä.

Tämä on sitä ”kanonisuutta”, josta myös lähetekeskustelussa avauspäivänä puhuttiin. Samaan hengenvetoon on todettava, että tuskin mikään muu sana esiintyy niin säännöllisesti ortodoksien välisissä väittelyissä kuin sana ”kanoninen,” ellei sitten ehkä ”epäkanoninen.” Tämä on ortodoksista maailmaa laajemminkin leimaava ilmiö. Mutta kanonien asemasta on meidänkin kirkossamme voitava keskustella. Meidän ei tarvitse kokea sitä ikään kuin kirkon ja sen jäsenten toimintaa rajoittavana, keinotekoisena sääntöjen ja säädösten järjestelmänä, jota olisi jostain syystä vältettävä. Oiva tilaisuus tälle keskustelulle avautunee kenties jo ensi keväänä.

Kiitänkin nyt kaikkia kirkolliskokousedustajia etäyhteyksin käydyistä keskusteluista, pohdinnoista sekä huolenkannosta kirkkomme tulevaisuudesta. Kiitän teitä kaikkia yhteisestä työstä. Kiitän myös koko sihteeristöä ja kaikkia palvelukeskuksen ihmisiä hyvästä synergiasta.

Näillä sanoilla julistan Suomen ortodoksisen kirkon vuoden 2020 kirkolliskokouksen työn päättyneeksi ja toivotan kaikille siunattua Vapahtajamme syntymäjuhlan odotusta.

7. Ilmoitusasiat

Loppurukouksen ja istunnon päättämisen jälkeen kokoonnutaan kiitosrukouspalvelukseen kirkkoon, keskustalossa läsnä olevat kaikki korona-ajan ohjeistuksin ja rajauksin, muualla olevat voivat tulla etäyhteyksin mukaan.

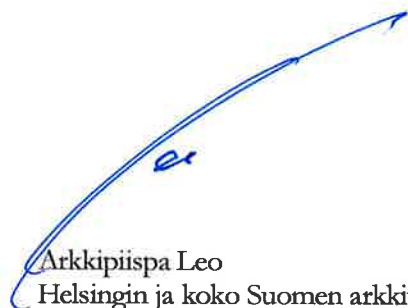
8. Loppurukous

Loppurukouksena laulettiin ”Totisesti on kohtuullista”.

9. Istunnon päättäminen

Puheenjohtaja päätti V täysistunnon klo 13.45.

Pöytäkirjan vakuudeksi

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, sweeping arch that starts on the left and ends on the right, with a small 'e' or similar character written below the arch.

Arkkipiispa Leo
Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa
Kirkolliskokouksen puheenjohtaja

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke.

Jari Rantala
Palvelukeskuksen lakimies
Kirkolliskokouksen sihteeri

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

Tarkastusvaliokunta on tarkastanut kirkolliskokouksen 23.-25.11.2020 pöytäkirjan ja todennut sen kokouksen kulun mukaiseksi.


Anna Kasdaglis


Lea Oravalahti-Pehkonen


Marko Patronen


Matti Tolvanen